

УПОТРЕБА ИНФОРМАЦИОНО-КОМУНИКАЦИОНИХ ТЕХНОЛОГИЈА У ДОМАЋИНСТВИМА И ПОЈЕДИНАЧНО USE OF INFORMATION AND COMMUNICATION TECHNOLOGIES BY HOUSEHOLDS AND INDIVIDUALS

Републички завод за статистику Републике Српске, на основу истраживања спроведеног у 2023. години, објављује податке о употреби информационо-комуникационих технологија у домаћинствима и од стране појединаца у Републици Српској.

Пристап интернету поседује 84,8% домаћинстава. Фиксни широкопојасни прикључак интернету користи 85,2% домаћинстава, док 47,4% домаћинстава користи један од типова мобилне широкопојасне интернет конекције.

У референтном тромјесечју интернет је користило 86,9% лица, а рачунар 49,2% лица¹⁾.

Нешто више од половине корисника интернета (52,2%) током 12 мјесеци наручивало је робе и услуге онлајн.

Based on the survey conducted in 2023, the Republika Srpska Institute of Statistics is publishing data on the use of information and communication technologies in households and by individuals in Republika Srpska.

The data indicate that 84.8% of households have Internet access., with 85.2% of households using fixed broadband Internet connection and 47.4% using a type of mobile broadband Internet connection.

During the reference quarter, 86.9% of persons used the Internet, while 49.2% of them used a computer¹⁾.

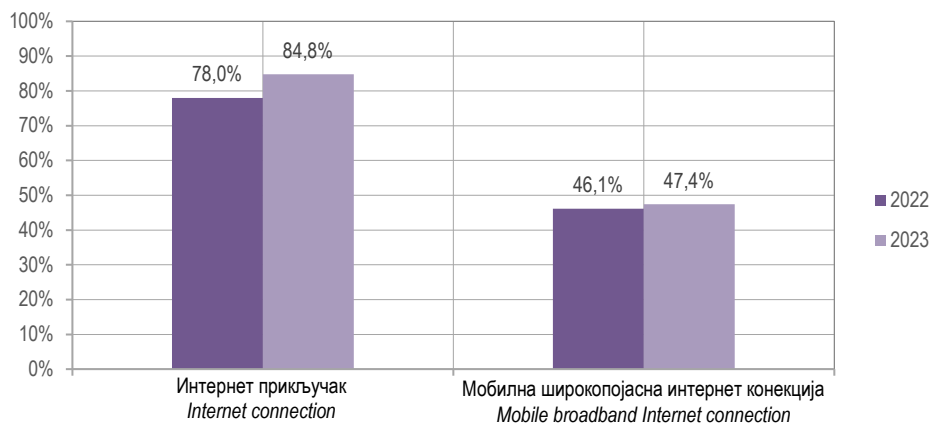
Just over half of Internet users (52.2%) ordered goods and services online during the 12 months.

ДОМАЋИНСТВА

HOUSEHOLDS

Интернет прикључак има 84,8% домаћинстава. Анализа заступљености интернет конекције у домаћинствима према типу насеља показала је да у градском подручју интернет прикључак поседује 89,1% домаћинстава, а 81,9% домаћинстава у насељима осталог типа.

Of the total number of households, 84.8% have Internet connection. An analysis has shown that, in the urban area, 89.1% of households have an Internet connection, while 81.9% of households in settlements of other types have one.

Графикон 1. Интернет и мобилна широкопојасна (broadband) интернет конекција у домаћинствима
Graph 1. Internet and mobile broadband Internet connection in households

¹⁾ Објављени подаци у саопштењу о појединцима/лицима односе се на популацију 16-74 године старости./The data published in the release about individuals/persons refer to the population aged 16-74.

Када је у питању широкопојасни тип интернет конекције, у 2023. години фиксни широкопојасни приступ интернету користи 85,2%, а мобилни 47,4% домаћинстава.

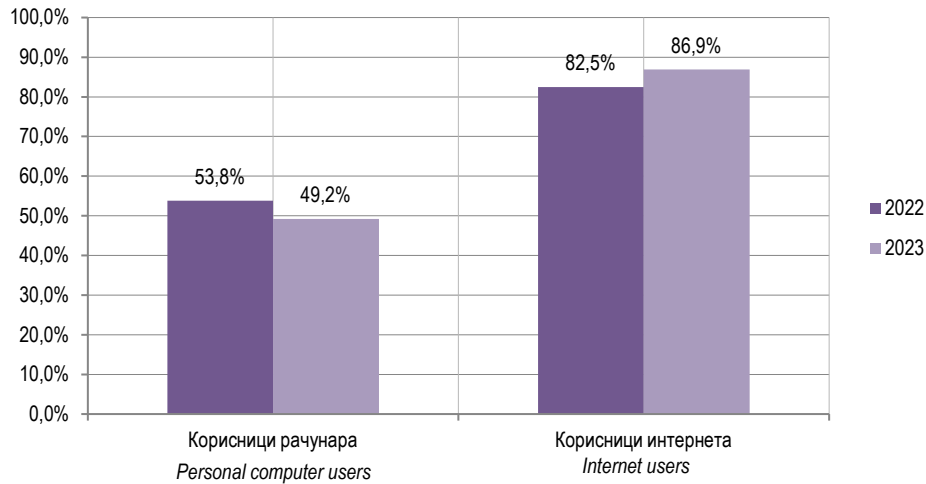
When it comes to broadband Internet connection, fixed broadband Internet access was used by 85.2% of households in 2023, while mobile access was used by 47.4% of them.

ПОЈЕДИНЦИ

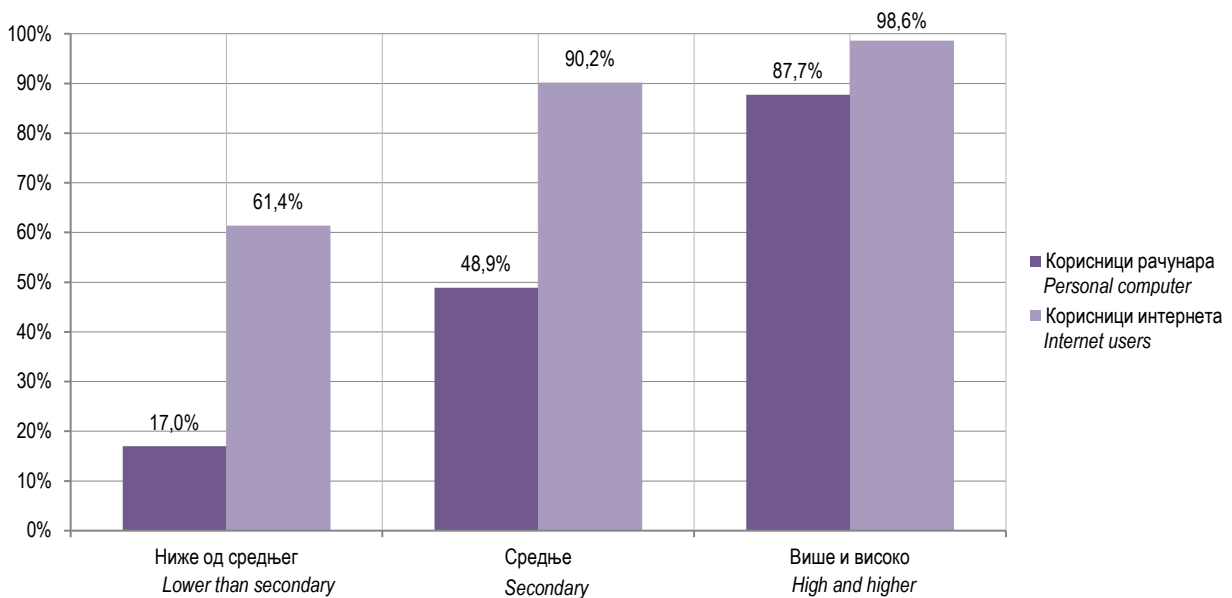
INDIVIDUALS

Посматрајући главни референтни период ²⁾, 91,0% лица је изјавило да користи рачунар редовно (једном недељно или чешће). Готово сва интернет популација употребљава интернет најмање једном недељно или чешће (99,3%), при чему 72,0% лица приступа интернету више пута у току дана. У 2023. години 27,7% лица старости 16-74 године на територији Републике Српске изјавило је да никада није користило рачунар, а 11,7% да никада није користило интернет.

Observing the main reference period ²⁾, 91.0% of persons stated that they use the computer regularly (once a week or more often). Almost the entire Internet population uses the Internet at least once a week or more often (99.3%), with 72.0% accessing the Internet several times a day. In 2023, 27.7% of persons aged 16-74 in the territory of Republika Srpska stated they had never used a computer, while 11.7% stated that they had never used the Internet.

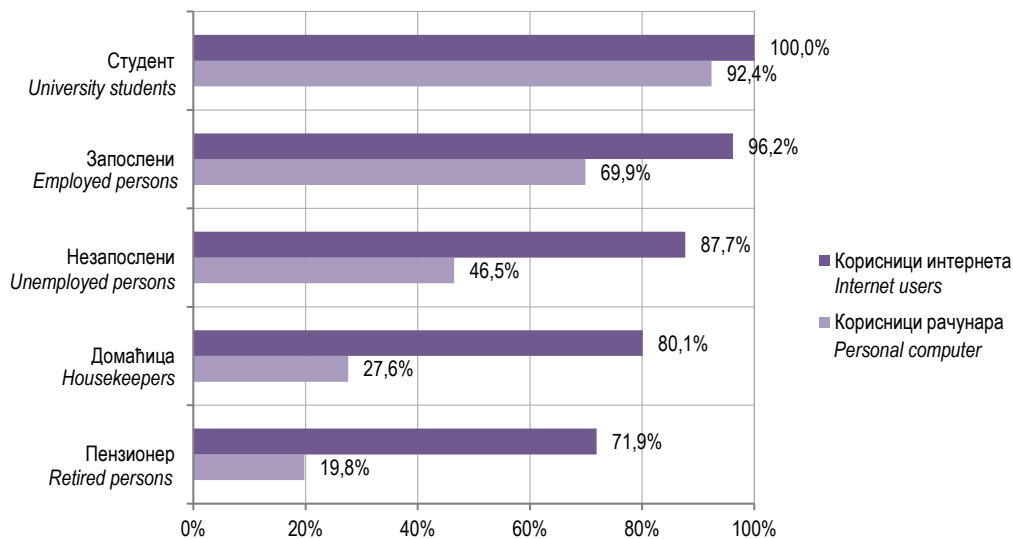

Графикон 2. Коришћење рачунара и интернета
 Graph 2. Computer and Internet use

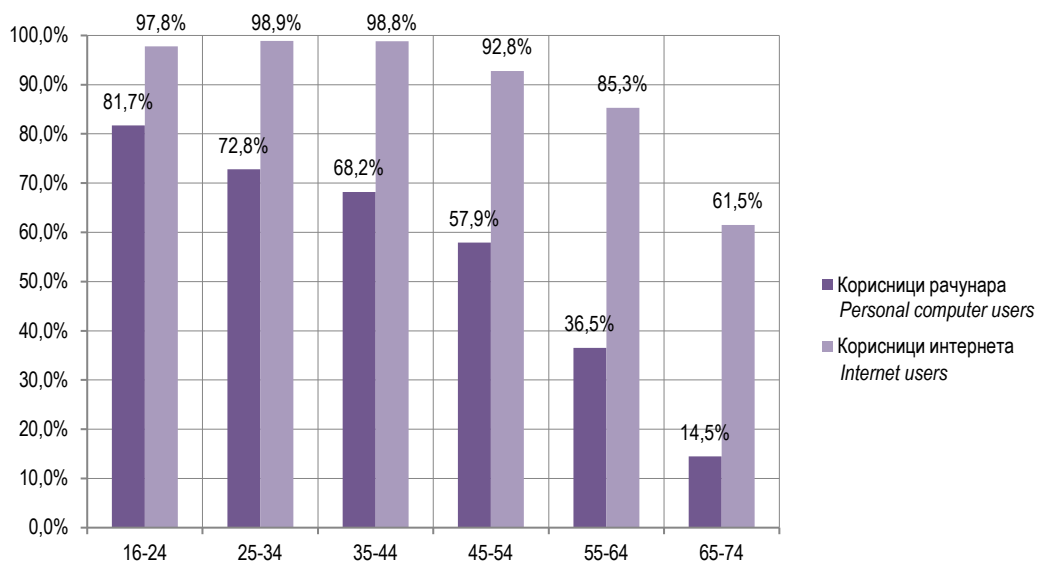

Графикон 3. Корисници рачунара и интернета према нивоу образовања, 2023.
 Graph 3. Personal computer users and Internet users by educational attainment, 2023

²⁾ Главни референтни период је тромјесечеје које је претходило анкетирању. Графикони 2, 3, 4 и 5 представљају индикаторе који су базирани на главном референтном периоду.
 The main reference period is the quarter preceding the survey. Graphs 2, 3, 5 and 5 represent indicators based on the main reference period.

Графикон 4. Корисници рачунара и интернета према радном статусу, 2023.
 Graph 4. Personal computer and Internet users by employment status, 2023

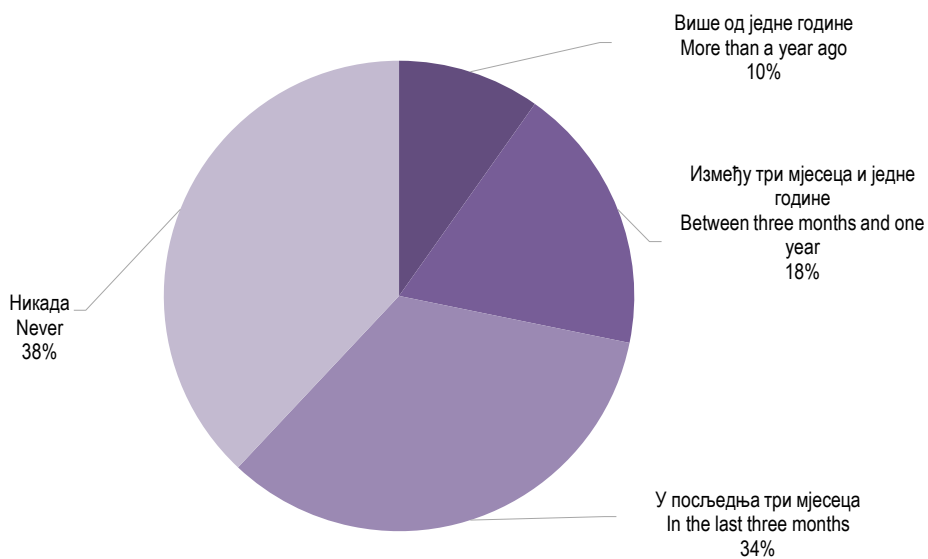
Графикон 5. Корисници рачунара и интернета по старосним групама, 2023.
 Graph 5. Personal computer and Internet users by age group, 2023

Током тромјесечја које је претходило анкетирању, 33,8% лица је наручивало или куповало робе и услуге онлајн. Купци роба и услуга путем интернета највише купују од домаћих трговаца (90,8%) одјећу, обућу или додатке у виду торбе, накита и сл. (66,4%), намјештај, опрему за кућу или производе за башту (34,1%) те друге врсте физичке робе (19,5%).

Приближно половина корисника интернета (48,5%) је изјавила да су током референтног тромјесечја видјели информације или садржаје на интернет вјестима или друштвеним медијима које су сматрали неистинитим или сумњивим. Нешто више од једне трећине интернет популације је провјерило истинитост садржаја и вјести које су пронашли путем интернета.

During the quarter preceding the survey, 33.8% of persons ordered or purchased goods and services online. Online shoppers of goods and services mostly purchase clothes, shoes or accessories (bags, jewellery, etc.) (66.4%), furniture, home appliances and gardening products (34.1%) and other types of physical goods (19.5%) from local retailers (90.8%).

Approximately half of Internet users (48.5%) stated that during the reference quarter they saw information or content on online news or social media that they considered untrue or suspicious. Slightly more than one third of the Internet population checked the veracity of the content and news they found online.

Графикон 6. Учесталост куповине/нарочивања робе или услуга путем интернета, 2023.
Graph 6. Frequency of Internet use for purchase/ordering of goods or services, 2023

МЕТОДОЛОШКА ОБЈАШЊЕЊА

Циљ истраживања о употреби информационо-комуникационих технологија у домаћинствима и појединачно јесте да се добију подаци о заступљености информационо-комуникационих технологија у домаћинствима, употреби рачунара, интернета и информатичкој писмености становништва на подручју Републике Српске.

Истраживање је у потпуности усклађено са методологијом Евростата, а спроводи се једанпут годишње на бази узорка телефонским путем. Главни референтни период чине три мјесеца која претходе интервјуисању.

Према методологији Евростата обухваћена су домаћинства са најмање једним чланом старости између 16 и 74 година живота као и појединци исте старосне доби.

Узорком је обухваћено 3 007 домаћинастава за ниво Републике Српске, при чему је реализовани узорак 91,7%. Јединица посматрања је домаћинство изабрано у узорак, а јединица анкетања је случајно изабрани члан домаћинства који има између 16 и 74 године живота.

ИКТ РЈЕЧНИК

Широкопојасни приступ интернету (Broadband): Начин повезивања на Интернет који омогућује велике брзине преноса података и представља комуникациони систем чији носилац (нпр. оптички кабл) преноси умножене податке истовремено док су појединачни подаци модулисани на посебним фреквенцијама.

Претраживач: Софтверско рјешење за претраживање по интернету. То је програм, апликација која се користи за читавање интернет страница и других садржаја на Интернету. Најпознатији претраживачи су Internet Explorer, Mozilla Firefox, Google Chrome итд.

Рачунар или компјутер (енгл. computer, од лат. computare: сабирати, рачунати): Сложен уређај који се састоји од хардвера (hardware) физичких дијелова рачунара, опипљивих, видљивих дијелова и програма (software) тј. програмске подршке: скупа наредби "разумљивих" рачунару које покрећу његов рад: упутстава опипљивим дијеловима, наредби шта да раде. Рачунари обухватају персоналне рачунаре (PC), преносне рачунаре (laptop), таблете и остале преносне уређаје (осим паметних телефона).

Дигитални производи или услуге: Роба или услуге које могу да се наруче и испоруче путем компјутера, тј. интернета (нпр. музика, филмови, видео игрице).

Преузимање (Download): Процес копирања докумената на кориснички компјутер са неког другог компјутера или компјутера у оквиру интернет сервиса.

Електронска трговина: Куповина или продаја добара или услуга путем интернета.

Електронска пошта: Електронски пренос поруке, укључујући текст и прилоге (attachment), с једног рачунара на други рачунар, путем интернета.

Електронски сервиси јавне управе (енгл. e-government): електронски контакти путем интернета са јавним институцијама у сврху добијања потребних информација и услуга.

GPRS (General Packet Radio Service): Протокол који бежичним путем обезбјеђује пренос путем GSM мреже.

3G мрежа је трећа генерација мобилне телефоније омогућава пренос текста, звука, слике телевизије, брзине до 14Mb/s.

4G мрежа је четврта генерација мобилне телефоније која наслеђује 3G мрежу, омогућава много бржи пренос података и мултимедијалних садржаја, бољи квалитет и стабилност интернет конекције.

Информациона технологија (IT): Технологија која користи рачунаре за прикупљање, обраду, чување, заштиту и пренос информација. У савременим условима су обично рачунари повезани у мрежу и тада је ријеч о **информационо-комуникационој технологији** (енгл. Information and Communications Technology - ICT).

Информациона сигурност: очување поверљивости, интегритета и расположивости информација, а обезбјеђује се помоћу правила заштите података на физичком, техничком и организационом нивоу.

Интернет: Глобални електронски комуникациони систем сачињен од великог броја међусобно повезаних рачунарских мрежа и уређаја, који размењују податке користећи заједнички скуп комуникационих протокола.

METHODOLOGICAL EXPLANATIONS

The aim of the survey on the use of information and communication technologies by households and individuals is to obtain data on the presence of information and communication technologies in households, the use of personal computers, Internet services and computer literacy of the population on the territory of Republika Srpska.

The survey fully complies with the Eurostat methodology. This is an annual sample-based survey, carried out by telephone. The main reference period comprises three months preceding the interview.

The methodology of Eurostat covers households with at least one member between the ages of 16 and 74, as well as individuals of the same age.

The sample covers 3,007 households at the Republika Srpska level, 91.7%. Observation units are sampled households, while survey units are randomly selected household members aged between 16 and 74.

ICT GLOSSARY

Broadband Internet connection: A type of Internet connection which provides high-speed data transfer. It represents a communication system in which the transmission medium (e.g. optical fiber cable) simultaneously transmits multiplied data, while individual data are modulated on separate frequencies.

Browser: A software solution used to search the Internet. It is a programme/application used to load web pages and other contents on the Internet. The best-known browsers are Internet Explorer, Mozilla Firefox, Google Chrome, etc.

Computer (from Latin: computare - to compile): A complex device consisting of hardware of the physical parts of the computer, tangible, visible parts and software, ie. software support: a set of "understandable" commands to the computer that drives its operation: instructions for tangible parts, instructions for what to do. Computers include personal computers (PCs), laptops (laptops), tablets and other portable devices (except smartphones).

Digital products and services: Goods and services that can be ordered and delivered via computer, that is, via the Internet (e.g. music, films, video games).

Download: The process of copying documents to the user's computer from another computer or from a computer within an Internet service.

Electronic commerce: Purchase or sale of goods or services using the Internet.

Electronic mail: Electronic transfer of messages, including text and attachments, from one computer to another computer, via the Internet.

E-government electronic services: electronic online contacts with public institutions for the purpose of obtaining the necessary information and services.

GPRS (General Packet Radio Service): A protocol which enables wireless transfer through GSM networks.

3G network refers to the third generation of mobile telephony, which enables transfer of text, sound and television images, offering speeds up to 14 Mb/s.

4G network refers to the fourth generation of mobile telephony that succeeds the 3G network, enabling much faster transmission of data and multimedia, as well as improved quality and stability of the Internet connection.

Information technology (IT): Technology that uses computers to collect, process, store, protect and transmit information. In modern conditions, computers are usually connected to a network, and then this is **information and communication technology (ICT)**.

Information security: preserving the confidentiality, integrity and availability of information, provided through data protection rules at the physical, technical and organizational levels.

Internet: A global electronic communication system made up of many interconnected computer networks and devices that exchange information using a common set of communication protocols.

Интернет популација: Корисници интернета у посматраном периоду.

Internet population: Users of Internet in the observed period.

Вирус је рачунарски програм чије покретање и учитавање изазива оштећење или брисање података на рачунару.

Virus is a computer programme whose running and loading damages or deletes data on a computer.

WiFi је бежична мрежа гдје се подаци између два или више уређаја преносе помоћу радио фреквенција и одговарајућих антена.

WiFi is a wireless network in which data between two or more devices are transmitted using radio frequencies and corresponding antennas.

Припрема саопштења: Александра Ђонлага
e-mail: aleksandra.djonlaga@rzs.rs.ba

Prepared by: Aleksandra Đonlaga
e-mail: aleksandra.djonlaga@rzs.rs.ba

Издаје Републички завод за статистику, Република Српска, Бања Лука, Владике Платона бб – Тел. +387 51 332 700 – директор Дарко Милуновић, главни уредник – Излази годишње – Саопштење је објављено на Интернету на адреси: www.rzs.rs.ba – E-mail: stat@rzs.rs.ba – Приликом коришћења података обавезно навести извор

Published by Republika Srpska Institute of Statistics, Banja Luka, Vladike Platona bb – Tel. +387 51 332 700 – Director Darko Milunović, Editor in chief – Annual periodicity – Release is available on the Internet at: www.rzs.rs.ba – E-mail: stat@rzs.rs.ba – These data can be used provided the source is acknowledged